

Recognizing the Power Within: הלוא אם קטן אתה בעיניך
פרשת תצוה [אדר א'], תשע"ט

1) שמואל א' – פרק י, פסוקים כ-כז

(כ) ויקרב שמואל את כל שבטי ישראל וילכד שבט בנימין: (כא) ויקרב את שבט בנימין למשפחתו למשפחתו ותלכד משפחת המטרי וילכד שאול בן קיש ויבקשהו ולא נמצא: (כב) וישאלו עוד ביקוק הבא עוד הלם איש ס ויאמר יקוק הנה הוא נחבא אל הפלים: (כג) וירצו ויקחהו משם ויתיצב בתוך העם ויגבה מפל העם משכמו ומעלה: (כד) ויאמר שמואל אל כל העם הראיתם אשר בחר בו יקוק כי אין כמהו בכל העם וירעו כל העם ויאמרו יחי המלך: (כה) וידבר שמואל אל העם משפט המלכה ויכתב בספר וינח לפני יקוק וישלח שמואל את כל העם איש לביתו: (כו) וגם שאול הלך לביתו גבעתה וילכו עמו החיל אשר נגע אלקים בלבם: (כז) ובני בליעל אמרו מה ישענו זה ויבזהו ולא הביאו לו מנחה ויהי כמחריש:

2) מסכת יומא דף כג.

הנעלבין ואינן עולבין שומעין חרפתן ואינן משיבין עושין מאהבה ושמחין ביסורין עליהן הכתוב אומר (שופטים ה, לא) ואוהביו כצאת השמש בגבורתו לעולם דנקיט ליה בליביה והאמר רבא גכל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו דמפייסו ליה ומפייס:

3) שמואל א' – פרק יג, פסוקים ו-טו

ו ואיש ישראל ראו כי צר לו, כי נגש העם; ויתחבאו העם, במערות ובחוחים ובסלעים, ובצרחים, ובברות. ז ועברים, עברו את-הירדן, ארץ גד, וגלעד; ושאול עודנו בגלגל, וכל-העם חרדו אחריו. ח וייחל (וייחל) שבעת ימים, למועד אשר שמואל, ולא בא שמואל, הגלגל; ויפץ העם, מעלו. ט ויאמר שאול הגשו אלי, העלה והשקמים; ויעל, העלה. י ויהי, ככלתו להעלות העלה, והנה שמואל, בא; ויצא שאול לקראתו, לברכו. יא ויאמר שמואל, מה עשית; ויאמר שאול כי ראיתי כי נפץ העם מעלי, ואתה לא באת למועד הימים, ופלשתים, נאספים מכמש. יב ואמר, עתה ירדו פלשתים אלי הגלגל, ופני ד', לא חליתי; ואתאפק, ואתה העלה. יג ויאמר שמואל אל שאול, נספלת! לא שמרת את מצות ד' אלקיך אשר צוה, כי עתה הכין ד' את ממלכתך אל ישראל, עד עולם. יד ועתה ממלכתך לא תקום: בקש ד' לו איש כלבבו, ויצוהו ד' לנגיד על עמו כי לא שמרת את אשר צוה ד'.

4) שמואל א' – פרק טו, פסוקים יג-כג

יג ויבא שמואל, אל-שאול; ויאמר לו שאול, ברוך אתה לד' הקימתי את דבר ד'. יד ויאמר שמואל, ומה קול-הצאן הזה באזני, וקול הבקר, אשר אנכי שמע. טו ויאמר שאול מעמלקי הביאום, אשר חמל העם על-מיטב הצאן והבקר, למען זבח, לד' אלקיך; ואת-היותר החרמנו. טז ויאמר שמואל, אל-שאול, הרף ואגידה לך, את אשר דבר ד' אלי הלילה; ויאמרו (ויאמר) לו, דבר. יז ויאמר שמואל: הלוא אם קטן אתה בעיניך, ראש שבטי ישראל אתה; וימשחך ד' למלך על ישראל. יח וישלחך ד' בדרך; ויאמר, לך והחרמתה את-החטאים את-עמלק, ונלחמת בו, עד פלותם אתם. יט ולמה לא-שמעת, בקול ד' ותעט, אל-השלל, ותעש הרע, בעיני ד'. כ ויאמר שאול אל-שמואל, אשר שמעתי בקול ד' ואלך, בדרךך אשר-שלחני ד'; ויבא, את-אגג מלך עמלק, ואת-עמלק, החרמתי. כא ויקח העם מהשלל צאן ובקר, ראשית החרם, לזבח לד' אלקיך, בגלגל. כב ויאמר שמואל, החפץ לד' בעלות וזבחים, כשמע בקול ד': הנה שמע מזבח טוב, להקשיב מחלב אילים. כג כי חטאת-קסם מרי, ואון ותרפים הפצר: יעו, מאסת את-דבר ד' וימאסך, ממלךך.

5) שמואל א' – פרק טו, פסוק לב

לב וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל, הִגִּישׁוּ אֵלַי אֶת אֶגְגַּי מִלֶּדְ עֶמְלֵק, וַיִּלְדֶּה אֵלָיו, אֶגְגַּי מֵעֵדְוֹת; וַיֹּאמֶר אֶגְגַּי, אֲכֹן סָר מֵרַחֲמֵי ה' לֹא יִשְׁפָּט שְׁמוּאֵל כְּאִשֶּׁר שִׁפְטָה נָשִׁים חֲרָבָה, כִּן תִּשְׁפָּט מִנְּשִׁים אִמָּה; וַיִּשְׁפָּט שְׁמוּאֵל אֶת אֶגְגַּי לִפְנֵי ד' בְּגִלְגָל.

6) רלב"ג – שמואל א', פרק טו [ר' לוי בן גרשום זצ"ל, 1288-1344]

(לב) ויאמר אגג אכן סר מר המות - ידמה שאגג היה ירא כשהגישוהו לפני שמואל אסור ונקשר בכבלי ברזל וכאשר ראה שמואל והיתה צורתו מוכחת על גודל חסידותו ורחמנותו אמר באמת סר מרירות המות כי נפלתי ביד מי שראוי שירחם עלי. וכאשר הבין שמואל מדבריו שהוא היה חושב שינצל על יד שמואל אמר לו אין הענין כן כמו שאתה חושב, אבל תדע כי מות תמות מיתה אכזרית, וזה ראוי לך מדה כנגד מדה כאשר שכלה נשים חרבך כשהרגת בעליהן כן תשכל מנשים אמך במותך: (לד) וישסף שמואל את אגג - ר"ל שחלקו בחרבו כאילו היה בוקע עצים למלאת מצות הש"י והנה היה בזה תועלת לתת יראה לנשארם שלא ילחמו עם ישראל:

7) שמות (תצוה) – פרק כח, פסוק ג

וְאַתָּה תִּדְבֹר אֵל כָּל חֻקֵּי לֵב אֲשֶׁר מְלַאֲתִיו רוּחַ חֻקָּמָה; וַעֲשׂוּ אֶת בְּגְדֵי אֶהְרֹן לְקֹדֶשׁוֹ לְכַהֵנוֹ לִי.

8) נהר שלום – פרשת תצוה (ר' מאיר שלום מפאריסאוו זצ"ל)

<p>וְאַתָּה תִּדְבֹר אֵל כָּל חֻקֵּי לֵב אֲשֶׁר מְלַאֲתִיו רוּחַ חֻקָּמָה; וַעֲשׂוּ אֶת בְּגְדֵי אֶהְרֹן לְקֹדֶשׁוֹ לְכַהֵנוֹ לִי.</p>	<p>וְאַתָּה תִּדְבֹר אֵל כָּל חֻקֵּי לֵב אֲשֶׁר מְלַאֲתִיו רוּחַ חֻקָּמָה; וַעֲשׂוּ אֶת בְּגְדֵי אֶהְרֹן לְקֹדֶשׁוֹ לְכַהֵנוֹ לִי.</p>
--	--

9) תורת אבות¹ – בשם ר' אברהם הראשון מסלוניס, בעל יסוד העבודה [1803-1883]

קמב. מואה"ב (תהלים קמה, יב) "להודיע לבני אדם גבורותיו" ר"ל שעל האדם לדעת גבורת עצמו, שבידו לנצח את יצרו הרע אעפ"י שהוא מלאך, כי אין נותנים לו מן השמים יצה"ר שהוא למעלה מכוחותיו.

¹ עמ' קפח, אות קמב

10) זוהר – פרשת תצוה, דף קעט:

"ואתה תצוה את בני ישראל וגו'" "ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך וגו'" אמר רבי חייא מאי שנא הכא מבכל אתר דכתיב "ואתה הקרב אליך", "ואתה תדבר אל כל חכמי לבי", "ואתה תצוה את בני ישראל" (שמות ל) "ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור!" **אלא כלא ברזא עלאה איהו, לאכללא שכינתא בהדיה.**

11) באר מחוקק – פרשת תצוה, עמ' קלה (ר' חיים מרדכי כץ זצ"ל) [1894-1964]

ויש לבאר, דאיך הכונה בהכללת השכינה רק שיכוונו לשם שמים, אלא שעליהם להכניס החלק האלוקי ממעל אשר בהם ופנימיות נפשם לעבודה. דהיינו לנער מנשמתם העפרוריות שהצטבר עליו – המדות, התאוות, החמדות, המחשבות זרות, הפניות והנגיעות, אשר בחומר יסודם – ואז לגשת לעבודה עם החלק האלוקי אשר בהם. כשמשליך האדם מעל גבו חומריותו, יכול לגשת לענינים בטוהר לב, ואז בידו לחולל נפלאות. וזה הוא פירושו של "ואתה", דמוסב על חלק הנשמה אשר באדם, והאלוקות אשר בפנימיות נפשו, לאחר הורדת חומריותו המונעו מלהשתמש אתו בטהרה.

12) מסכת סוכה דף נג.

תניא אמרו עליו על הלל הזקן כשהיה שמח בשמחת בית השואבה אמר כן אם אני כאן הכל כאן ואם איני כאן מי כאן.

13) רש"י (שם)

אם אני כאן הכל כאן - דורש היה לרבים שלא יחטאו בשמו של הקב"ה - אם אני כאן הכל כאן; **כל זמן שאני חפץ בבית הזה ושכינתי שרויה בו יהא כבודו קיים ויבאו הכל כאן**, ואם תחטאו ואסלק שכינתי מי יבא כאן:

14) באר מחוקק – פרשת תצוה, עמ' קלה (ר' חיים מרדכי כץ זצ"ל) [1894-1964]

לפי מובנו של הזוהר בפירוש מהות אדם יש לבאר דברי הלל באופן אחר, דבאמרו "אני" כיוון לחלקו האלקי אשר באדם. ביאור הדברים, אם שורה השכינה בי ושולטת בקרבי, הכל כאן, ואם השכינה אינה שורה בי ואני רחוק ממנה – מי כאן, החומר והגוף, אין כאן כלום.

15) שם משמואל – פרשת נצבים, תר"ע (ר' שמואל בורנשטיין מסאכטשאב זי"ע)

"לא נפלאת הוא מִמֶּדִי". הענין דרש"י כתב אילו היתה בשמים וכו'. וקשה היאך יכולין לבוא לשמים. וע"כ צ"ל דאילו היתה המצוה כן היו יכולין. וכמו שאמר כלב "עלה נעלה ונרשנו אתה" (במדבר יג, ל) וברש"י שאילו היי מרע"ה מצוה לנו לעשות סולמות ולעלות לשמים נצליח בכל דבריו. והיינו מצד השליחות ששלוחו של אדם כמותו. וא"כ תשובה שהיתה המצוה כך ממילא יכולין לבוא אלי, וא"כ לא נפלאת היא. והבן: